

Memo LOW

Van	5.1.2.e
Afgestemd met	5.1.2.e
Aan	Landelijk Overleg Wolf t.b.v. bijeenkomst d.d. 23 oktober 2024
Datum	16-10-2024
Onderwerp	Wolvenplan 2024
Bijlage(n)	1. Wolvenplan 2024 Inclusief de Interventierichtlijnen 2024

Doel

Het Landelijk Overleg Wolf krijgt de mogelijkheid om te reageren op dit Wolvenplan, waarvan het voornemen is om deze eind dit jaar door de BAC LG te laten vaststellen. U wordt gevraagd zo veel mogelijk gezamenlijk een reactie te formuleren.

Wolvenplan 2024

Dit Wolvenplan 2024 is een actualisatie en vervanging van het Interprovinciaal Wolvenplan uit 2019, het Addendum en de Interventierichtlijnen van april 2023. Dit plan is bedoeld om richting te geven aan gezamenlijk landelijk beleid rondom de wolf.

De actualisatie betreft een aantal nieuwe beleidskeuzes, te weten:

- Dat het nemen van preventieve maatregelen, in bepaalde gebieden, een voorwaarde wordt voor de uitbetaling van tegemoetkomingen;
- Dat de uitbetaling van een tegemoetkoming voor hobbymatig gehouden dieren nog voor drie jaar wordt verlengd, waarna hierover desgewenst opnieuw een afweging gemaakt kan worden.

Daarbij zal eerst worden ingezet op het faciliteren van wolf-fencing teams en daarna worden gezien in hoeverre subsidies voor arbeid, beheer, onderhoud e.d. mogelijk zijn.

Daarnaast spelen de ervaringen van de afgelopen jaren ook een rol, er is meermaals sprake geweest van incidenten, er is sprake van een toename van het aantal wolven(-roedels) en meer aanvragen voor een tegemoetkoming.

Dit Wolvenplan beschrijft de uitgangspunten voor beleid die kunnen worden vastgelegd in bijvoorbeeld provinciale verordeningen of beleidsregels. Provincies hebben daarbij de mogelijkheid om zelfstandig hun beleid vorm te geven. Sinds de terugkeer van de wolf naar Nederland, zetten de provincies zich in voor subsidies voor preventie van wolvenaanvallen op gehouden dieren, tegemoetkomingen in veeschade, monitoring van de wolvenpopulatie en publiekscommunicatie.

Voor zover gemeenten bevoegdheden en verantwoordelijkheden hebben bij de omgang met wolven, is dit aangegeven in dit plan. Andere organisaties of personen kunnen dit plan ook

benutten, maar zijn er niet aan gebonden. Tenzij er sprake is van een formele overeenkomst of gezagsverhouding op basis van dit plan of de wet.

Het Wolvenplan bevat Interventierichtlijnen voor vier mogelijke probleemszenario's: 'wolf-mens', 'wolf-hond', 'wolf-vee' en 'dode of gewonde wolf'. Deze richtlijnen zijn bedoeld om de verschillende juridische en beleidsmatige kaders te duiden bij concrete probleemsituaties. De bij dit plan behorende Interventierichtlijnen zijn ook beschikbaar als apart document. Het Wolvenplan gaat in op de leefwijze en ecologie van de wolf, geeft zicht op wettelijke kaders en gaat in op het samenleven met de wolf. Dit heeft zijn weerslag gekregen in de interventie richtlijnen die het handvat biedt voor de te volgen escalatieladder. Daarnaast beschrijft het in hoofdlijnen de afhandeling van de taxatie en tegemoetkomingen, de adviesnorm, de monitoring en communicatie. Het biedt tevens een overzicht van de schade en de waarnemingen van wolven over de wolvenjaren 2014/2015 tot en met 2022/2023. Het totaal geeft een beeld van de ontwikkelingen en toekomstperspectieven in de wolvenproblematiek.

Proces

Het Wolvenplan 2024 en de Interventierichtlijnen zullen ter vaststelling worden voorgelegd aan de Bestuurlijke Adviescommissie Landelijk Gebied (BAC LG) van het IPO op 5 december 2024 en ter goedkeuring worden voorgelegd aan het IPO-bestuur op 16 januari 2025.

Inhoudelijk nieuwe kernpunten

Het Wolvenplan 2024 is voor een groot deel voortzetting van het huidige beleid. Op basis van dit concept zijn in hoofdlijn onderstaande nieuwe keuzes van betekenis:

1. Uitgangspunten beleid

Uitgangspunt blijft dat provincies streven naar een conflictarm duurzaam samenleven met de wolf.

Beschermingsstatus wolf

Er is een streng juridisch kader voor de omgang met wolven. Dit is vastgelegd in verschillende internationale afspraken in wet- en regelgeving en ook nationaal geïmplementeerd in de Omgevingswet. In dit wolvenplan wordt daarom uitgegaan van de huidige strikte beschermingsstatus. De besluitvorming op Europees niveau is gaande en wordt afgewacht.

Interventierichtlijnen

De Interventierichtlijnen vormen een generiek hulpmiddel in de vorm van een escalatieladder. Deze gaat uit van het onderscheid in 'Geen probleem-situatie', 'Probleemsituatie' en 'Probleemwolf'. Voor het daadwerkelijk ingrijpen is altijd, casus specifiek gemotiveerd, een Omgevingswetvergunning nodig. Bij juridische afwegingen is er daarmee ruimte voor overheden hier zelf nadere keuzes in te maken.

In het kader van openbare orde en veiligheid wordt ook de rol voor burgemeesters en gemeenten kort benoemd. Hier is door de VNG invulling aan gegeven via het 'Handelingsperspectief voor burgemeesters'.

2. Preventie wordt de basis en voorwaarde voor de (betaling van) de tegemoetkoming.

In het Interprovinciale Wolvenplan uit 2019 is bepaald dat voor het verkrijgen een tegemoetkoming vooralsnog geen preventieve maatregelen vereist werden. Dit tijdelijke beleid is in 2023 verlengd tot de vaststelling van dit Wolvenplan.

Zoals voorzien in het vorige Interprovinciale Wolvenplan (2019) en het Addendum (2023) gaat het nemen van preventieve maatregelen de basis vormen voor de betaling van tegemoetkomingen. Dit voorstel volgt daarmee eerdere beleidskeuzes. Daarom kunnen voorwaarden worden gesteld om een tegemoetkoming in de faunaschade te ontvangen. Dit in bepaalde door provincie nieuw te begrenzen gebieden, bijvoorbeeld gebieden met een hoger risico op wolvenschade/met zekerheid van voorkomen van wolven. Niet per sé bedoeld zijn de begrenzings die gebruikt worden voor de subsidieregeling.

Bij een tegemoetkomingsaanvraag zal eerst beoordeeld worden of de aanvrager sprake is van de aanwezigheid van voldoende preventieve maatregelen (Adviesnorm) heeft genomen om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming. Er dient dus een adviesnormwaardige inspanning te zijn geleverd.

Maar dat is niet in alle gevallen mogelijk of redelijk. Daarom zijn géén preventieve maatregelen vereist indien:

- Een wolvenaaval buiten deze begrensde gebieden plaatsvindt
- Het redelijkerwijs niet mogelijk is om preventieve maatregelen te treffen in een wolvegebied. Dit zal per situatie zal dit door BIJ12 worden beoordeeld.

Dientengevolge zal, bij onbeschermden dieren, in die gebieden geen veldbezoek plaatsvinden. Er vindt immers geen uitbetaling plaats waardoor taxatie niet noodzakelijk is.

De termijn waarop dit per provincie ingevoerd wordt is afhankelijk van het goedkeuren van het Wolvenplan 2024 en de nieuwe beleidsregels.

Ongewijzigd is het beleid dat alleen directe schade wordt vergoed, incl. kosten dierenarts en afvoer dode dieren. Indirecte schade en vervolgschade wordt niet vergoed.

3. Bedrijfsmatige schade en schade aan hobbymatig gehouden hoefdieren

Op grond van de Omgevingswet kunnen provincies een tegemoetkoming verlenen voor bedrijfsmatige schade. Bij wijze van uitzondering, zoals bepaald in het Interprovinciale Wolvenplan 2019 (toen alleen hobbymatig schapen en geiten) komen provincies nu zoals bepaald in het Addendum van 2023, ook tegemoet, in de schade aan alle hobbymatig gehouden hoefdieren.

Het voorstel gaat uit van voortzetting van dit tijdelijke en bij uitzondering bepaalde beleid voor een periode van drie jaar en dan opnieuw desgewenst een heroverweging te laten plaatsvinden.

4. Inzet op wolf-fencing teams

Het voorstel is om actief bij te dragen aan het oprichten van Wolf-fencingteams.

Tevens is verkend welke subsidiemogelijkheden voor de extra werkzaamheden, samenhangend met preventieve maatregelen, mogelijk zijn. Dit heeft tot op heden niet geleid tot extra middelen. Op basis van de uitkomst van het initiatief voor het oprichten van wolf-fencing teams wordt besloten of de provincies bereid zijn de extra (arbeids-)kosten e.d. van rasters te vergoeden.